ЕВРОПЕЙСКАТА СХЕМА ЗА ТЪРГОВИЯ С ЕМИСИИ

Публикуван на: 01-11-2006
Източник: Портал Европа

Европейската система за търговия с емисии влезе в сила в началото на 2005 г. Основните цели на Схемата на Европейския съюз за търговия с емисии са две: да се намалят парниковите емисии по икономически изгоден начин и да се постигнат целите от протокола от Киото. Основните насоки са защита на околната среда от определени частни и обществени проекти и програми и контрол на големите промишлени аварии с опасни химични вещества.

Схемата за търговия с емисии е основният инструмент на Общността за изпълнение на задълженията по Протокола от Киото към Рамковата Конвенция на ООН по изменение на климата. Търговията с емисии е административен подход, използван за намаляване замърсеността на въздуха чрез икономическо поощряване на намалението на емисиите. Механизмът позволява на държави, които са изпълнили своите задължения по Протокола и имат свободни количества емисии, да ги продават на други държави, които имат високи задължения за намаляване на емисиите на парникови газове и изпитват затруднения да изпълняват задълженията си в границите на собствените си страни. В много отношения планът среща редица предизвикателства, повечето от които в дългосрочна перспектива.

Схемата обхваща шест индустриални сектора, които до 2012 г. трябва да намалят нивото на изпусканите в атмосферата парникови газове с 8% спрямо нивото им през 1993 г. Секторите са енергетиката, производството на желязо и стомана, производството на цимент, стъкло, керамика и хартия. В последната година се обсъжда въвеждането и на транспорта в схемата, и по-конкретно - авиацията и донякъде мореплавателния и сухопътния транспорт. Основната цел на определянето на секторите, които да покрива схемата, е да се запази прозрачност на политиката и да се избегне ненужно усложняване.

Схемата на Европейския съюз за търговия с емисии е създадена скоро и окончателното й завършване едва ли е съвсем предстоящо. В много отношения все още се развиват някои спорни елементи от инфраструктурата на схемата. Затова е много рано да се даде крайна оценка на ефективността й, но могат да бъдат посочени конкретни области, които имат нужда от допълнителна работа. Това основно са ефективността на опазването на околната среда, липсата на хармонизация между страните членки, метода за определяне на квотите, правилата за включване

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

на нови инсталации и сектори и спирането на нефункциониращи инсталации, секторно разпределение и перспективи за една глобална схема. Заслужава внимание и въпросът дали Схемата за търговия с емисии на Европейския съюз ще доведе до въвеждането на нови екологично съобразни технологии.

Опитът от първия кръг на националните планове за разпределяне, който се отнасяше до периода 2005 г. – 2007 г., показа, че тези планове трябва да бъдат по-прозрачни и по-лесни за осъществяване. През този първи период на Схемата се наблюдава непълна реализация, най-вече поради начина на прогнозиране на количествата на изгорелите газове, които в повечето случаи се оказват значително по-високи. Друг важен фактор за първоначалните резултати от Схемата е увеличаването на разликата между цените на въглищата и на газта, което от своя страна покачва цената на позволеното количество газове. Преминаването от въглища към газ е един от основните начини за намаляване на отделяното количество въглероден двуокис. От друга страна, липсата на добра инфраструктура в страните членки, които имат неоползотворени количества изгорели газове, определено възпрепятства търговията.

Друга критика към този първи период е децентрализацията на Схемата за определяне на количествата емисии. Някои страни членки превишават с около 15% допустимите граници на изгорели газове, заложени в протокола от Киото. На един по-късен етап това би довело до нарушение на баланса на конкурентноспособността, до несъстоятелност на пазара и до недобро опазване на околната среда.

Проблем представлява също различието в установените правила между страните членки за включването на нови инсталации в схемата. Това различие в значителна степен води до намаляване на инвестициите и до нарушаване на конкурентноспособността.

Затварянето на инсталации също има негативни последствия. В единия случай, когато отредените за съответната инсталация емисии биват отменени при нейното затваряне, това води до намаляване на инвестициите за енергоспестяваща технология. А при неотменяне на определените количества емисии, тези средства биха могли да се използват за инвестиция в нови инсталации. Това правило въвеждат Германия, Италия, Австрия и Полша. От първата фаза се вижда, че определянето на правилата за новите инсталации е политически приоритет на повечето страни членки.

Схемата за търговия с емисии е критикувана и поради това, че тя по-скоро обезсърчава отколкото мотивира инвестициите в нови технологии. В известен смисъл това е резултат от международната нерешителност, която води до намаляване на предсказуемостта и отчасти е причина за определянето на краткосрочни периоди за квотно разпределение. Сферата, в която най-бързо могат да бъдат подобрени стимулите за инвестиции, е свързана с правилата за въвеждане на нови инсталации и определянето на квотите. Има единодушие по отношение на необходимостта от общи правила, но не и съгласие по отношение на начина, по който тези правила да бъдат хармонизирани. Високата степен на свобода на действия за различните страни членки води до усложняване на схемата, до множество административни пречки и до повишаване на цените на сделките. Както и до нарушения на правилата за конкурентноспособност във вътрешния пазар.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

В България приемането на Закона за изменение и допълнение на Закона за опазване на околната среда се налага от една страна -предвид развитието на европейското законодателство и предстоящото присъединяване на Република България към Европейския съюз; и от друга - заради чисто техническите затруднения, възникнали вследствие на прилагането на Закона за опазване на околната среда. Законът е изготвен с оглед пълното хармонизиране с изискванията на европейското законодателство по глава 22 “Околна среда”. С приемането на закона се гарантира опазването на човешкото здраве и околната среда, както и по-добрата информираност на обществото по отношение на опазването на околната среда. За първи път на законодателно равнище е приета уредбата за санкциониране на юридически и физически лица при увреждане или замърсяване на околната среда над допустимите норми и/или при неспазване на определените емисионни норми и ограничения.

От 1 януари 2005 г. инсталациите в страните членки, попадащи в обхвата на Директивата, ограничават своите емисии от въглероден диоксид до определени нива за двата периода на Схемата 2005-2008 и 2008-2012 г. За България прилагането на Директивата стартира с присъединяването й към Европейския Съюз. От 1 януари 2007 година България въвеждаща Европейска схема за търговия с квоти на емисии от парникови газове. Координиращото ведомство за прилагане на Директивата за България е Министерство на околната среда и водите. Дейностите, попадащи в обхвата на Директивата, са следните: енергийни дейности; производство и преработка на черни метали; минералопреработвателна промишленост; производство на целулоза и хартия и други. На основата на тези дейности е съставен проекто-списък на инсталациите, попадащи под изискванията на Директивата. Основните изисквания, които се въвеждат за съответните инсталациите, са няколко. Всяка страна-членка на ЕС трябва да постави задължителни ограничения за емисии на парникови газове на обхванатите промишлени инсталации. За целта се разработва Национален план за разпределение на квоти, който се одобрява от Европейската комисия. Всички инсталации, които попадат в обхвата на изискванията на Директивата, трябва да получат разрешителни за изпускане на емисии на парникови газове. Всички оператори на инсталации, които са получили разрешително, са задължени да предоставят на отговорния орган план за мониторинг и доклад от мониторинга. Документите се изготвят по определени указания и формати и се верифицират. В края на всяка година участниците в Схемата докладват на съответните компетентни органи количествата на емисиите си през изтеклата година. Определен брой квоти, еквивалентен на докладваните емисии, се връща на компетентните органи за тяхната отмяна впоследствие. Всеки оператор, който не върне необходимото количество квоти до 30 април на всяка година за покриване на своите емисии през предходната година, заплаща глоба за надхвърленото количество емисии. Санкцията е 80 лева за всеки тон въглероден диоксид над получените квоти до 2007 г. и 200 лева за тон от 2008 до 2012 г. Заплащането на глобата не освобождава оператора от задължението да върне съответното количество квоти в края на следващата година. Ключов елемент на същинската търговия с емисии е създаването на национален регистър на транзакциите. Държавите, участващи в Схемата за търговия, създават регистрационна база данни, за да осигурят точно отчитане на издаването, притежаването, отмяната и прехвърлянето на квоти. България трябва да изгради националния си регистър като част от международния регистър до 1 януари 2007 г.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

С цел изпълнение на изискванията за участие на страната ни в Европейската схема, в началото на настоящата година в България стартира процесът по разработване на Национален план за разпределение на квоти на емисии на парникови газове с помощта на проект, финансиран от холандското правителство. Проектът обхваща извършването на разпределение за 2007 година и за периода 2008-2012 г. Разработването на Националния план за разпределение на квоти се координира от междуведомствена работна група с представители на Министерство на енергетиката и енергийните ресурси, Министерство на икономиката, Министерство на регионалното развитие и благоустройство, Министерство на финансите, Национален статистически институт и представители на Българска Стопанска Камара, вкл. и от следните браншове - Българска асоциация на циментовата индустрия, Българска браншова камара на енергетиците, Браншова камара на целулозно-хартиената промишленост, Стъкларска индустрия, Браншова камара на черната и цветна металургия, Българска камара на химическата промишленост, Български съюз на керамиците.

До края на 2005 година са идентифицирани общо 166 действащи инсталации, на които ще бъдат разпределени квоти чрез Националния план. В момента се събират данни за броя на засегнатите от директивата инсталации, като от максималния възможен брой участващи инсталации (173) 119 са попълнили и изпратили необходимите данни. От тях 85 са подали изчерпателни данни и техните емисии са изчислени, а 34 са подали грешни данни, които са върнати за уточнения. По предварителни изчисления се очаква за 2007 г. за България да бъдат определени около 32-34 млн. тона свободни квоти, което възлиза на около 760 млн. евро по текущи цени.

За разпределение на квотите между отраслите и инсталациите ще се използват исторически данни за емисиите на парникови газове и прогнозни такива. Тези инсталации, които не се заявят като участници до определена дата, ще трябва в бъдеще да си купуват квотите за изпускане на емисии на парникови газове. За нови инсталации ще се създаде резерв от квоти. След изчерпване на резерва, новите инсталации могат да закупуват квоти на пазара. При надхвърляне или при падане под определените нива - операторите закупуват, респективно продават правото да емитират съответни свръхемисии. Текущата пазарна цена е около 20-23 евро на тон въглероден двуокис.

По-добрата координация между страните членки по отношение на схемата за търговия с емисии на ЕС е първата стъпка към напредъка, който трябва да се отбележи във втората фаза на схемата. Мястото на националните политики трябва да бъде почти изцяло изместено от европейска система, за да се предотврати раздробяването на вътрешния пазар. До момента само четири от развитите индустриални държави не са ратифицирали Протокола: Австралия, Лихтенщайн, Монако и Съединените щати.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg